

Дмитренко Е. С., д.ю.н., професор,
ДВНЗ «Київський національний економічний університет
імені Вадима Гетьмана», м. Київ, Україна

СИСТЕМА ТА МЕХАНІЗМ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ

Світові глобалізаційні процеси, наслідком яких є консолідація фінансових ринків, мобільність фінансових ресурсів, посилення інтенсивності обігу та існування додаткових можливостей для їх залучення, впровадження сучасних інформаційних технологій, позитивно впливають на фінансову систему будь-якої держави. Водночас глобалізація підвищує рівень впливу зовнішніх фінансових ризиків на фінансову систему України та її залежність від кон'юнктури світових фінансових ринків, інші негативні процеси.

За таких умов важливо, щоб у державі функціонував ефективний механізм забезпечення її фінансової безпеки, сутністю якого є захищеність життєво важливих фінансових особи, суспільства, держави, окремих її адміністративно-територіальних одиниць від різних загроз, що створюють небезпеку фінансовій незалежності України.

Сфера публічної фінансової діяльності та фінансові інтереси особи, суспільства, держави, окремих адміністративно-територіальних одиниць виступають об'єктом фінансової безпеки, а її суб'єктами – держава, що здійснює функції в цій сфері через органи законодавчої, виконавчої і судової влади, органи місцевого самоврядування та окремо – через органи, які наділені спеціальними повноваженнями у цій сфері.

Завдяки діяльності зазначених суб'єктів реалізується мета фінансової безпеки держави – охорона і захист фінансових інтересів її та адміністративно-територіальних одиниць, а також особи, суспільства від різних загроз. Досягнення цієї мети забезпечується виконанням низки завдань, основними з яких в умовах глобалізації є наступні: профілактика та запобігання протиправним посяганням на фінансову систему України; своєчасне виявлення реальних і потенційних загроз фінансовій безпеці держави, вжиття заходів щодо їх нейтралізації; оперативне виявлення змін і негативних тенденцій у сфері публічної фінансової діяльності, своєчасне реагування на них; виявлення та формування умов, сприятливих для ефективного здійснення публічної фінансової діяльності; послаблення шкідливих наслідків від протиправних дій, спрямованих на підриг фінансової безпеки; збереження і ефективне використання фінансових ресурсів [1, с. 20-21].

Важливим чинником стану фінансової безпеки держави є система її загроз – конкретних і безпосередніх форм небезпеки (сукупності

негативних чинників), які ускладнюють (унеможлиблюють) реалізацію важливих фінансових інтересів особи, суспільства, держави та створюють небезпеку фінансовій незалежності України [1, с. 24].

Негативний вплив загроз в умовах глобалізації є особливо відчутним для бюджетної системи України, важливим чинником стабільності та збалансованості якої є джерела фінансування Державного бюджету України (надалі – Держбюджету) та державного боргу. Натомість, незбалансованість Держбюджету, щорічне зростання його дефіциту та видатків на погашення й обслуговування державного боргу поряд з іншими є реальними загрозами фінансовій безпеці держави.

Глобалізаційні процеси ще більше актуалізували проблему використання фінансової системи України у легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванні тероризму та фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення (надалі – відмиванні доходів). Відмивання доходів становить реальну загрозу для міжнародної фінансової системи та дестабілізує нормальне функціонування фінансової системи України, знижує рівень довіри до неї. Це вимагає додаткових зусиль з боку держави для покращання міжнародного іміджу України та стану її фінансової системи шляхом виведення з ринку проблемних фінансових установ, що займаються відмиванням доходів або іншими сумнівними транзакціями. Упродовж 2014-2016 рр. через визнання неплатоспроможними та ліквідацію 77 банків (понад 40 % діючих на 01.01.2014) банківська система України втратила 435 млрд. грн. активів (майже 22 % ВВП), а бюджети різних рівнів – майже 25 млрд. грн. (без урахування коштів на докапіталізацію державних банків за цей період). Зазначене створило суттєве навантаження на Держбюджет (виплати вкладникам цих банків перевищили 63 млрд. грн., із яких лише 13,5 млрд. грн. (п'яту частину) профінансовано за рахунок коштів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, а майже 50 млрд. грн. (78 %) – за рахунок емісійних коштів Держбюджету [2].

Серед інших ризиків, що загрожують фінансовій безпеці держави, можна назвати економічну та політичну нестабільність як в Україні, так і за її межами. Так, військовий конфлікт на сході негативно вплинув на зниження довіри споживачів фінансових послуг до фінансових установ, що потребувало додаткового збільшення капіталу в банки для створення значних резервів під активні операції.

Отже, стан фінансової системи України обумовлюється наявністю та негативним впливом таких загроз, як: незбалансованість Держбюджету та видатків на фінансування його дефіциту; низька ефективність нагляду за фінансовими установами; обмеженість повноважень органів фінансового контролю для реагування на виявлені порушення фінансового законодавства.

З огляду на наявні загрози подальші дії держави мають включати з-поміж інших заходи: щодо розроблення та впровадження дієвого механізму оптимізації публічних видатків – з метою зменшення залежності України від зовнішніх джерел фінансування; контролю та нагляду за фінансовими установами та удосконалення повноважень органів фінансового контролю – для своєчасного виявлення порушень фінансового законодавства, а, отже, – з метою гарантування фінансової безпеки України.

Література

1. Дмитренко Е. С. Юридична відповідальність суб'єктів фінансового права у механізмі правового забезпечення фінансової безпеки України: монографія / Е. С. Дмитренко. – К.: Юрінком Інтер, 2009. – 591 с.

2. Звернення асоціацій фінансового ринку [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://finbalance.com.ua/news/Biznes-vtrativ-82-mlrd-hrn-cherez-bankrutstvo-77-bankiv-u-2014-2016-rr>

УДК 342.942

Доненко В. В., д.ю.н., доцент,
Дніпропетровський державний університет
внутрішніх справ, м. Дніпро, Україна

БЕЗПЕКА ДОРОЖНЬОГО РУХУ – ЧЕРГОВИЙ ШАНС НА РЕФОРМУВАННЯ

Комплексне та системне вдосконалення основних напрямків розвитку адміністративного права України як засобу забезпечення виконання головного обов'язку держави є одним з важливих напрямів реформ в Україні, розвитку демократії, забезпечення прав, свобод і законних інтересів фізичних та юридичних осіб. Насамперед в основі зміни ролі адміністративного права лежить концептуальна зміна характеру відносин між людиною і державою, яка була закріплена в ст. 3 Конституції України, визнання того, що «права і свободи людини та їх гарантії визначають зміст і спрямованість діяльності держави», означає підпорядкування діяльності всіх державних органів і правових інститутів суспільства потребам реалізації, охорони та захисту прав людини, їх пріоритетність перед іншими цінностями демократичної, соціальної, правової держави [1].

Саме через призму оновленого розуміння ролі адміністративного права постає завдання подальшого дослідження безпеки дорожнього руху.

За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), в Україні рівень смертності від дорожньо-транспортних пригод становить 12 осіб на 100 тисяч населення, що вдвічі перевищує середній показник у країнах